

Aandachtspunten per kolom – Auditrapport ADR 2021

Tabel 2: Bevindingen over het beheer 2021

Bevinding	Verantwoordelijk organisatieonderdeel	2018	2019	2020	2021
Beheer en verantwoording coronamaatregelen (par.3.2.)	VWS			▲	▲
Materieel beheer (par.3.3.)	VWS				■
Beheer risico's misbruik en oneigenlijk gebruik(par. 3.4.)	VWS			●	■
Subsidiebeheer (par. 3.5.)	VWS		●	●	●
Staatssteunproblematiek (par. 3.6.)	VWS	■	■	■	■
Inkoopbeheer (par. 3.7.)	VWS		●	●	●
Inkoopbeheer PD Alk*	PD Alk	●			
Informatiebeveiliging (par. 3.8.)	VWS		●	●	●

● licht ■ gemiddeld ▲ ernstig ✓ opgelost

* In 2019 is deze bevinding opgenomen in de bevinding voor het inkoopbeheer van het ministerie van VWS als geheel.

Algemeen

Er zijn over 2021 een aantal bevindingen: staatssteunproblematiek, subsidiebeheer, inkoopbeheer informatiebeveiliging, beheer en verantwoording corona maatregelen, materieel beheer en beheer op risico's misbruik en oneigenlijk gebruik. Staatssteunproblematiek moet ook breder worden bekeken (niet alleen bij subsidies). Staatssteun kan ook voorkomen bij andere geldstromen zoals bijvoorbeeld bijdragen aan overheidsdeelnemingen, financiële ondersteuning van opdrachtnemers, specifieke uitkeringen (SPUK's) en garanties. Een staatssteuntoets op deze geldstromen dient ook plaats te vinden en te worden vastgelegd. Zo heeft de ADR geconstateerd dat voor Intravacc (beleidsdeelneming van VWS) sprake is van staatssteun.

Er is onvoldoende aandacht voor de wijze waarop geleverde prestaties kunnen worden vastgesteld bij het aangaan van contractuele verplichtingen (corona maatregelen speelt dit fors). Dit is de oorzaak dat bij een aanzienlijk aantal betalingen geen betrouwbare onderbouwing van de geleverde goederen/diensten kan worden geleverd.

Er ontbreekt inzicht in de wijze waarop VWS de betrouwbaarheid van informatie van derden inschat en welke mogelijke maatregelen nodig zijn om de betrouwbaarheid hiervan te borgen. Zo heeft VWS bijvoorbeeld geen inzicht in de betrouwbaarheid van de niet-financiële informatie over toegekende zorgtoeslag die van de Belastingdienst wordt ontvangen. Bij de totstandkoming van het jaarverslag heeft FEZ een toetsende rol op de jaarverslagdossiers van de beleidsdirecties en daarmee op de juistheid, volledigheid en toepassing van de voorschriften voor het jaarverslag.

DGCZ

Openstaande voorschotten

Mediq moet voor € 1,5 miljard nog worden afgerekend. Dit is voorzien in het voorjaar van 2022.

Materieel beheer

Het voorraadbeheer van goederen is nieuw voor VWS en vraagt nog de nodige aandacht (beheer). Het betreft de aanschaf van persoonlijke beschermingsmiddelen, beademingsapparatuur en zuurstofconcentratoren, zelf- en sneltesten, vaccins, desinfectanten en overige goederen. Voor het beheer van de vaccins is aangesloten bij de bestaande wijze waarop het beheer van het griepvaccin is georganiseerd (RIVM). Naast beheer dient ook rekening te worden gehouden met de kaders omtrent schenken, donaties, afstoten en verkopen van goederen.

M&O risico's

De regelingen Opschaling curatieve zorg en kwaliteitsimpuls personeel ziekenhuiszorg (KIPZ) kennen risico's op misbruik en oneigenlijk gebruik. Er is hierbij geconstateerd dat niet duidelijk is of de vooraf gekozen maatregelen aansluiten bij het niveau van de M&O-risico's dat VWS aanvaardbaar acht.

5.1.2e

Toepassing inkoop- en subsidiebeheer (incl. misbruik en oneigenlijk gebruik)

Volledigheid van inkoopdossiers (waaronder Dienst Testen) en daarmee onvoldoende mogelijkheid om te toetsen of de Europese regelgeving rond inkoop en subsidies juist is toegepast. Bevindingen zijn met name corona gerelateerd. Uitdragen van richtlijnen vanuit WJZ, OBP en FEZ kan helpen om de juiste procedures te volgen.

VWS heeft geen centraal en volledig contractenregister waarin alle lopende contracten zijn opgenomen. De HIS, Inhuurdesk en Dienst Testen hebben hun eigen contractenregisters en daarnaast worden inkopen directies zelf uitgevoerd en beheerd. Hierdoor bestaat risico op het niet tijdig inspelen op aflopende contracten, waardoor nieuwe aanbestedingsprocessen te laat worden opgestart. VWS moet vanaf 17 juni 2021 monitoren of bij raamovereenkomsten die alleen voor het ministerie van VWS zijn afgesloten, de maximumhoeveelheid en/of – waarde van raamovereenkomsten is overschreden.

Informatiebeveiliging

Het beleid ten aanzien van risicomanagement is slechts op hoofdlijnen beschreven: de decentrale onderdelen krijgen geen eenduidige richtlijnen, instructies, etc. mee vanuit de concern-CIO. Hierdoor ontstaat het risico op verschillend uitgevoerd beleid, zodat risico's op andere wijzen worden gewogen. Tevens ontbreekt een centraal beeld ten aanzien van de geïdentificeerde c.q. te identificeren risico's. Het ministerie geeft aan geen kritieke systemen te hebben.

Frauderisico's

Er dient meer inzicht verkrijgen te worden in frauderisico's en het nemen van tijdige beheersmaatregelen (kaderstelling en beheer).

5.1.2e

Toepassing comptabele wet- en regelgeving

Er is in 2021 veel gebruik gemaakt van art. 2.27, tweede lid, CW 2016. Er kan nog zorgvuldiger onderbouwd worden waarom hier gebruik van wordt gemaakt. Daarnaast is een bevinding op het niet opvragen van een bankgarantie bij bevoorschotting (of ontheffing via minFin) (€ 191 miljoen).

Monitoring en verbetering financiële administratie incl. frauderisico's

De financiële administratie gaf gedurende 2021 geen actueel beeld van de financiële transacties van zowel de werkelijk aangegane verplichtingen, de verstrekte, openstaande en afgerekende voorschotten als de uitgaven. Hier moet zowel de vastlegging als de monitoring worden verbeterd. Ook voor wat betreft de financiële administratie moeten frauderisico's inzichtelijk worden gemaakt en worden aangepakt (DUS-I/ FDC).

Materieel beheer en M&O beleid

Zorg voor centraal toezicht ten aanzien van het materieel beheer en kaderstelling op het M&O beleid binnen het departement.

DGLZ*Openstaande voorschotten*

De zorgbonus moet nog worden afgerekend in 2022.

M&O beleid

Bij het inregelen van subsidieregelingen zoals de zorgbonus en coronabaten is een afweging van M&O risico's gemaakt (controledruk en administratieve lasten controle ontvangers) die kan leiden tot bevindingen.

DGV*Onvoldoende controle-informatie (prestatieverklaring)*

Voor de betaalde facturen van laboratoria van uitgevoerde (snel)testen door de GGD'en en betaalde facturen voor de aanschaf en uitvoering van snel- en zelftesten ontbreekt betrouwbare informatie waaruit blijkt dat de overeengekomen prestaties ook feitelijk zijn geleverd conform het afgesproken tarief. De getroffen interne beheersingsmaatregelen bleken onvoldoende. De totale omvang van deze onzekerheid bedraagt € 1,5 miljard. Samenhang met Coron-IT. Daarnaast ontbrak een deel van het contract van een vaccinleverancier.

Toepassing wet- en regelgeving

Bij nieuw beleid moet het Parlement voorafgaand geïnformeerd worden (zowel beleidsmatig als financieel). Dit is voor de corona gerelateerde uitgaven en een verplichting art 7 niet altijd tijdig gebeurd en leidt tot een fout van € 391 miljoen over heel 2021.

Onjuiste financiële administratie

De financiële administratie gaf gedurende 2021 geen actueel beeld van de financiële transacties van zowel de werkelijk aangegane verplichtingen, de verstrekte, openstaande en afgerekende voorschotten als de uitgaven. Daarnaast was er onduidelijkheid over de impact van de uitvoering van beheertaken door de agentschappen RIVM en CIBG voor de presentatie van verplichtingen en uitgaven in de verantwoording van VWS. Deze onduidelijkheid heeft geleid tot aanzienlijke correcties na afsluiting van de financiële administratie.

Onvoldedige inkoopdossiers en onzekerheid toepassing dwingende spoed

Onvoldedigheid inkoopdossiers leidde tot fouten in de onrechtmatigheid. Dit speelde met name bij Dienst Testen. Bij PCD-19 is er bij dwingende spoed rond GGD GHOR een fout geconstateerd (niet de juiste procedure gevolgd) en voor een aantal dossiers was sprake van onzekerheid over 2021.

Openstaande voorschotten

Er moet nog € 3,8 miljard aan voorschotten worden afgerekend: SON € 631 miljoen, GGD GHOR € 1,3 miljard en GGD'en (2020 en 2021) en veiligheidsregio's. Voor GGD'en afrekening 2020 wordt op dit moment wekelijks een overleg gevoerd. Het controleprotocol voor de afrekening 2021 bij de GGD'en moet op korte termijn worden vastgesteld. Daarnaast is het goed om aandacht te besteden aan M&O-richtlijnen bij het opzetten van subsidieregelingen (subsidiereregelingen sport zoals de Tegemoetkoming Amateursportorganisaties (TASO) en Tegemoetkoming Verhuurders Sportaccommodaties (TVS) en SPUK zwem- en ijsbanen en BOSA.

Materieel beheer

Het voorraadbeheer van goederen is nieuw voor VWS en vraagt nog de nodige aandacht (beheer). Het betreft de aanschaf van persoonlijke beschermingsmiddelen, beademingsapparatuur en zuurstofconcentrators, zelf- en sneltesten, vaccins, desinfectanten en overige goederen. Voor het beheer van de vaccins is aangesloten bij de bestaande wijze waarop het beheer van het griepvaccin is georganiseerd (RIVM). Naast beheer dient ook rekening te worden gehouden met de kaders omtrent schenken, donaties, afstoten en verkopen van goederen.